

KULTŪRAS NORIŠU IZLASE

2025. gada SEPTEMBRIS

KOLĒGI IESAKA: AICINIET TEĀTRI UN DEJU UZ SKOLU!

Nupat augusta izskaņā Rēzeknē un Alūksnē skolotājiem bija iespēja noskatīties divas līdz trīs no piedāvātajām skatuves mākslas mobilajām norisēm un dienas beigās izteikt savu vērtējumu. Vēl 28. oktobrī šāda skate norisināsies Kuldīgā: <https://latvijasskolassoma.lv/aktualas-kulturas-norises/izbraukuma-teatra-izrazu-skates-latgale-vidzeme-un-kurzeme/>.

Par to, kā tika aizvadīta skates diena Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijā, aicinām izlasīt “Alūksnes un Malienas Ziņas” interneta portālā: <https://aluksniesiem.lv/multimedia/foto-latvijas-skolas-soma-izrades-ari-tris-aluksnietes>.

Ar izrādēm, kas tika izrādītas Vidzemē un Latgalē, varat iepazīties zemāk šajā sadaļā.

Zīmējumu izrāde “Septiņas pasakas par Ņukucīti”

Piedāvā: Zīmējumu teātris

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Varis Klausītājs, e-pasts: zimejumuteatris@gmail.com, tel. nr.: 26414627

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/zimejumu-izrade-septinas-pasakas-par-nukuciti/>

Izrādes sižets ir iedvesmots no rakstnieka un dzejnieka Aivara Neibarta bērnu pasakām, kas vēsta par Ņukucīti un viņa piedzīvojumiem. Šo pasaku pasaule četru mākslinieku izpildījumā veidojas skolēnu acu priekšā – varoņi izveidojas no lielām papīra loksnēm, tās tiek pārveidotas no vienas formas citā, savukārt vide, kurā varoņi darbojas, tiek uzgleznota uz lapām, kas piestiprinātas pie sienas.

Kad pasaka beidzas, tiek pāršķirta lapa uz nākamo. Lapa no sienas tiek noplēsta, dodot vietu nākamajai pasaulei, kuru uzbūvēt. Tomēr iepriekš piedzīvotais netiek aizmirsts, papīra lapas piepilda skatuvi, vizualizējot fantāzijas, kuras A. Neibarts piedāvā saviem lasītājiem.

Ērika Vilsona monoizrāde “Mana Magadana”

Piedāvā: Kultūras attīstības biedrība “Tapala lapa”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Kristīne Timermane, e-pasts: timermane.kristine@gmail.com; tel. nr.: 29365931

Mērķauditorija: 9.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/erika-vilsona-monoizrade-mana-magadana/>

Izrāde ir ne tikai autobiogrāfisks stāsts par piedzimšanu Kolimas reģiona centrā Magadanā un bērnību pēc atgriešanās no izsūtījuma, bet arī personisks skatījums uz latviešu tautas vēsturi. Tā ir veltījums Ērika mammai, kura par iesaistīšanos pretpadomju grupā un mēģinājumu bēgt uz Zviedriju tika apcietināta 1945. gada augustā un 1946. gadā izsūtīta uz Sibīriju.

Izrādes pamatā ir aktiera bērnības atmiņas par pirmajiem dzīves gadiem izsūtījumā, viņa mammas Zentas Vilsones vēstules un trimdā sarakstītie dzejoļi, kā arī dienasgrāmatas fragmenti no 2013. gada brauciena uz Magadanu kopā ar režisoru Dzintru Geku un fondu “Sibīrijas bērni”.

Izrāde caur viena cilvēka dzīves stāstu rosina interesi kā par savas dzimtas, tā par savas valsts vēsturi. Meklējot savas saknes, mēs atgriežamies sākumpunktā – savā piedzimšanas vietā, lai atbildētu uz būtiskiem jautājumiem: kāpēc esam piedzimuši šeit un tagad, kāds ir mūsu dzīves uzdevums, ko mums nozīmē dzimtene?

Izrāde “Klusētāji”

Piedāvā: ISTABAS TEĀTRIS

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Jānis Znotiņš, e-pasts: istabasteatris@gmail.com, tel. nr.: 26589458

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/izrade-klusetaji/>

Šo stāstu ir iedvesmojuši patiesi notikumi. Izrāde “Klusētāji” ir par cilvēku vienaldzību un tās drūmajām sekām. Kāpēc bieži vien izvēlamies klusēt, kad patiesībā būtu vajadzējis iesaistīties un runāt? Vai tiešām runāšana vienmēr ir sudrabs un klusēšana – zelts?

Trīs jauni cilvēki – Santa, Krišjānis un Ikars – atcerēsies piedzīvoto un pastāstīs par kādu satraucošu notikumu, kas ar viņiem atgadījies laikā, kad viņi mācījās vienā klasē. Viss izvērstos citādi, ja viņi izšķirošā brīdī nebūtu izvēlējušies klusēt.

Izrādes darbība norisinās trīs klases telpās, stāsta varoņiem mainoties vietām un ik pa laikam sastopoties. Tādejādi katra no skatītāju grupām redzēs to pašu un tomēr citu izrādi. Skatītājiem būs iespēja uzzināt, kāds ir katra iesaistītā jaunieša skatupunkts uz notikušo – kas viņiem lika tā rīkoties, ko viņi gribētu mainīt un kā viņi šodien sadzīvo ar pagātnē pieņemtajiem lēmumiem.

Dejas izrāde “Vērpete”

Piedāvā: Biedrība “Tuvumi”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Dārta Priedniece, Una Valaine, e-pasts: darta@tuvumi.com, una@tuvumi.com, tel. nr.: 20237984, 28669271

Mērķauditorija: 8.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/dejas-izrade-verpete/>

Dejas izrādes “Vērpete” pamatā ir no tautas rotaļas “Zaglis” aizņemts kustību motīvs, kurā puišu pāris griežas, sadevies rokās. Izrādes autori no šīs vienas kustības ir izveidojuši

horeogrāfiju, kuru raksturo precizitāte, ātrums, uzticība un augošs saviļņojums. Pievilkšanās un atgrūšanās spēki notur dejotājus savstarpējā pretstatu spriedzē – tā ir vienlaikus paļaušanās, rūpes vienam par otru un cīņa. Izrādi papildina ģitārista Riharda Lībieša mūzikas izpildījums klātienē.

Formas ziņā “Vērpētē” sniedz unikālu pieredzi, jo apmeklētājiem nav paredzētas sēdvietas. Izrāde drīzāk atgādina dramaturģiski organizētu stāvkoncertu vai rotaļu. Virzoties cauri skatītāju piepildītai telpai, dejotāji izraisa arī skatītāju pārvietošanos, tādējādi netieši mudinot tos pašiem pieņemt lēmumu par savu atrašanās vietu un pamazām ievēlot skatītājus kopīgā vērpētē. Tā ir pieredze, ko daudzi raksturojuši kā atrašanos dabas stihijas viducī, kur prātu pārņem neizskaidrojama pacilātība.

Izrāde “Ūdens ceļš”

Piedāvā: Cēsu Mazais teātris

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Ilze Liepa, e-pasts: cesumazaisteatris@gmail.com, tel. nr.: 29644963

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/aktualas-kulturas-norises/cesu-mazais-teatris-piedava-teatra-iestudejumus-skoleniem-ar-funkcionaliem-traucejumiem/>

Izrāde stāsta, kā no sniega pikas izveidojas mākonis, no mākoņa līst lietus, veidojas peļķes, peļķes satek strautes, strauti satek upēs, upes dodas uz jūru. Savukārt šajā jūrā dzīvo zelta zivtiņas un medūzas.

Izrādes valoda ir vienkārša un performatīva – stāsts tiek stāstīts gandrīz bez vārdiem, vien tik, cik akcentējot dabas parādības – mākonis, lietus, upe, jūra – vairākkārt tos atkārtojot. Kā arī uzsverot parādību savstarpējās atšķirības – liels un mazs. Liela zivs, maza zivs. Liels mākonis, mazs mākonis. Izrādē izvēlētais spēles veids ir mierīgs, nesteidzīgs, uzmanīgs un pielāgots bērnu uztverei. Tā, lai nerastos baiļu sajūta un visam var viegli un saprotami izsekot.

Izrāde “Viss, kas nav saskatāms”

Piedāvā: Kvadrifrons

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Anta Aizupe, e-pasts: skolassoma@kvadrifrons.lv, tel. nr.: 26499561

Mērķauditorija: 5.–9. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/izrade-viss-kas-nav-saskatams/>

Iestudējuma pamatā ir zviedru rakstnieces Katarīnas fon Brēdovas grāmata ar tādu pašu nosaukumu. Tas ir spēcīgs stāsts par draudzību un izstumtību, par noslēpumiem un uzdrošināšanos būt pašam, bet galvenokārt – par mobingu skolā. Iedvesmojoties no minētās grāmatas, radošā komanda ir radījusi interaktīvu izrādi Latvijas skolēniem, kas mudina aizdomāties par cilvēcīgu attieksmi kolektīvā, savstarpēju cieņu un iecietību, kā arī mobinga nodarītajām traumām un iemesliem.

Jūels bija cerējis, ka, uzsākot mācības 5. klasē, būs citādi, bet viss izrādījās tāpat kā bijis. Mācoties šajā klasē, ir jāzina vairākas svarīgas lietas. Ir jāzina, ka to, kas ir lielisks, kas ir pareizi un kurš ir superīgs, šeit nosaka Estere. Viņa nosaka arī lietas, ko nevar darīt: nedrīkst būt glēvulīgi bailīgs vai nemākulīgs, nedrīkst valkāt neglītas drēbes, fanot par nepareizu mūziku un klasē pārāk bieži celt roku. Un nekādā gadījumā nedrīkst pļāpāt ar Jūelu. Tas ir pats svarīgākais. Nepļāpāt ar Jūelu. Jūels bieži prāto, ka viņš labprāt pārvērstos par peļķi. Tas būtu perfekti! Peļķi

taču tētis nevarētu sūtīt uz skolu. Taču tas diemžēl nenotiek, un Jūelam nākas slapstīties gar sienām un censties būt neredzamam. Līdz kādā vēlā vakarā Jūela un Esteres ceļi nejauši krustojas, un viņu dzīve mainās. Briesmīgi nešpetnā Estere un nūģis Jūels kļūst par draugiem, kuri viens otram var stāstīt to, ko nav stāstījuši nevienam citam.

Interaktīvs ceļvedis kultūras norišu piedāvājumā

KOLĒĢI IESAKA: AICINIET TEĀTRI UN DEJU UZ SKOLU!	1
MŪZIKA	4
TEĀTRIS	5
VIZUĀLĀ MĀKSLA	8
KINO	11
KULTŪRAS MANTOJUMS.....	13

MŪZIKA

Koncerts “Muzikālais riču raču”

Piedāvā: Orķestris “Rīga”

Norises laiks: 15. oktobrī VEF kultūras pilī

Kontaktinformācija: Dita Maļinovska, e-pasts: dita.malinovska@riga.lv, tel. nr.: 29719779

Mērķauditorija: 1.–6. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/koncerts-muzikalais-ricu-racu/>

Vai ir iespējams spēlēt riču raču vai cirku kopā ar dzīvu orķestri? Jā, šajā koncertā, kas būs kā atmiņā paliekoša mūzikas spēle, kurā uzvarēt palīdz humors, sadarbība, neparedzami pavērsieni, gudra stratēģija un nedaudz arī veiksmē.

Aizraujošs piedzīvojums mūzikas rotaļu pasaulē, kura laikā skolēni aicināti izzināt galda spēļu vēsturi – no vissenākajām, kā, piemēram, šahs un cirks, līdz mūsu ēras digitālo spēļu aizsākumiem; iepazīt to būtību un izgudrotājus un atklāt, kā koncerta skatuve var pārvērsties par īstu rotaļu laukumu. No pašmāju rotaļu mūzikas krājuma bērni aicināti dziedāt un kustēties līdz Raimonda Paula dziesmām, kā arī izskanēs Elgas Igenbergas leģendārā “Riču raču dziesmiņa” un “Mazais mērķaķītis” E. Zilberta aranžijā. Skanēs arī pazīstamas mūzikas tēmas, piemēram, “Super Mario”, “Rozā Pantera”, “Karību jūras pirāti”.

Muzikāla izrāde “Liepu tēva teikas”

Piedāvā: Liepājas koncertzāle “Lielais dzintars”

Norises laiks: 17. oktobrī Liepājas koncertzālē “Lielais dzintars”

Kontaktinformācija: Vanesa Reinholde, e-pasts: vanesa.reinholde@lielaisdzintars.lv, tel. nr.: 20346870

Mērķauditorija: 1.–6. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/muzikala-izrade-liepu-teva-teikas/>

Liepājā dzīvo Liepu tēvs. Neviens viņu nav satīcis vaigā, tomēr zināms, ka viņš ir apmēram 400 gadu vecs vīrs, kas dzīvo sazin kur un pazīst pilsētā katru laternu, katru bruģakmeni, katru dzegu. Liepu tēvs Liepājā saredz to, ko citi ikdienas steigā nepamana – viņi vienkārši paskrien garām. Neesot ar to mierā, Liepu tēvs savus novērojumus mēdz pierakstīt un rodas Liepu tēva teikas. Autoram gan ir tik dzīva fantāzija, ka viņš dažkārt nejauši, bet savureiz arī tīšām jauc kopā īstenību ar izdomu.

Liepājas koncertzāles “Lielais dzintars” desmit gadu jubilejai par godu scenogrāfs, rakstnieks un liepājnieks Varis Siliņš ņēmis dažas Liepu tēva teikas un salicis tās vienkopus muzikālā izrādē, kurā skolēni tiksies ar radījumu, ko sauc par Svecšķi, ieradīsies arī Metalurga govs, un visu vainagos stāsts par Iemīlējušos Skursteni.

Ar izrādi radošā grupa aicina pavērst skatu uz neparastākām Liepājas vietām un satikt neikdienišķas būtnes. Starp citu, izrādes laikā arī skatītāji aicināti iesaistīties teiku papildināšanā.

Koncertizrāde “LeNeSOns dodas uz laukiem”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris (LNSO)

Norises laiks: 25. oktobrī Rīgas Kongresu namā

Kontaktinformācija: Elīna Zeltiņa, e-pasts: elina.zeltina@lno.lv; tel. nr.: 26118366

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/koncertizrade-lenasons-dodas-uz-laukiem/>

Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris ir izveidojis LeNeSONa koncertciklu, lai iepazīstinātu bērnus ar klasisko mūziku. Šajā koncertā tiksies gan ar tauriņiem un dažādiem putniem, gan dejosim kaķu valsī un metīsimies žurku galopā. Muzikālajā programmā Gabriela Fore, Žaka Ibēra, Jura Karlsona un Otorīno Respīgi mūzika.

TEĀTRIS

Izrāde “Klusums un troksnis”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais teātris

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika no 11. septembra; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Teātra administrācija, e-pasts: pardosana@teatris.lv, tel. nr.: 67006336 vai 67006337

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://teatris.lv/izrade/klusums-un-troksnis/>

Pēc Gusta Ābeles romānu “Pasaulē mīļākais klusums” un “Pasaulē mīļākais troksnis” motīviem.

Ģimnāzists Svens ar draugiem pandēmijas laiku aizvada komunālajā dzīvoklī. Nav jāiet uz skolu, tāpēc dienas viņi velta bohēmiskai uzdzīvei un sapņiem par mākslu un pieaugšanu. Kad Svena labākais draugs pārceļas uz dzīvi Beļģijā, attālums starp viņiem ātri vien pāraug klusumā, un nekas nebiedē jaunus cilvēkus vairāk kā klusuma skaņa. Pirmās mīlestības sāpes, nepārvaramas distances un nemitīgas tuvības izmisums, kā arī teātris, ko komūnas locekļi izspēlē cits citam par prieku, izvērsas virpulī, kādu iegriezt spēj tikai jaunības karuselis.

Izrāde “Sprīdītis”

Piedāvā: Valmieras teātris

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; klātienes norise

Kontaktinformācija: Ieva Puķīte, e-pasts: biletetes@valmierasteatris.lv, tel. nr.: 64207335

Mērķauditorija: 1.–5. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/izrade-spriditis/>

Jau vairāk nekā simt gadus Annas Brigaderes (1861–1933) radītais stāsts par ņipro, zinātkāro, nesavtīgo puiku ar lielo dūšu piedzīvo aizvien jaunas interpretācijas. Bet vai sirds ir kā dimanta oliņa? Lai pamodinātu nedaudz iemigušo sirdi un aplauztu lepnības radziņus, Sprīdītim ir jāpārvar visvisādi šķēršļi, sargājot Vēja mātes dēlus, atbrīvojot mežā apmaldījušos bērnus no Lutauša, uzveicot atjautībā Sīkstuli un visbeidzot – pieveicot pašu velnu. Tikai tad nāk atalgojums – saprašana, ka laime nebij’ jāmeklē nemaz tik tālu.

Sprīdītis režisoram Reinim Suhanovam ir personīgs darbs par atgriešanos. Vērīgākie varēs pamanīt, ka Suhanova Sprīdītis labi sader pāri ar viņa iepriekšējo iestudējumu Valmieras teātrī – Blaumaņa Pazudušo dēlu, taču šis būs stāsts ar laimīgām beigām. “Tā noteikti būs izrāde bērniem par pieaugšanu un piedzīvojumiem pilnu bērna ienākšanu pieaugušo pasaulē,” saka režisors Reinis Suhanovs.

Izrāde “Apciemot Lībieti”

Piedāvā: ISTABAS TEĀTRIS

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Jānis Znotiņš, e-pasts: istabasteatris@gmail.com, tel. nr.: 26589458

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://istabasteatris.lv/izrades/izrades-muzejos-un-teatros/apciemot-libieti-2/>

Istabas teātra komandai viesojoties Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā un izzinot lībiešu un muzeja Lībiešu sētas “Dēliņi” vēsturi, radīta pastaigu teātra izrāde, kas aicina doties piedzīvojumā, pētot mūsu senču mantojumu un domājot, ko mēs atstāsim mantojumā.

Izrāde radīta iedvesmojoties no patiesiem notikumiem par piederības un dzimtas vēstures meklējumiem. Stāsta centrā ir trīs jauni cilvēki – Annele, Jancis un Inne, kuri nolēmuši uzzināt vairāk par tautu, kas Latvijas teritorijā dzīvo līdzās latviešiem. Par lībiešiem viņi zina maz.

Tomēr zinātkāre ved viņus uz Brīvdabas muzeja lībiešu sētu “Dēliņi”. Kā atrast lībieti? Kur meklēt atbildes? Kam vaicāt, ja nav, kam jautāt? Kā zināt, kurš ir lībietis?

Annele un Jancis, kuri savu bērnību ir piedzīvojuši teju pirms 150 gadiem un daudz ko mūsdienās atrasto un ievēroto saskata kā vērtību vai noderīgu lietu, kas mums 21. gadsimta cilvēkiem var likties nederīgs, neievērots un varbūt pat riebīgs. Tas mūsu stāsta varoņus noved pārpratumu un komiskās situācijās. Izrāde laikmetīgā valodā ļaus vairāk iepazīt Latvijas daudzveidīgo kultūras ainavu, vienlaikus uzdodot svarīgus jautājumus par piederību, valodu, atmiņu un to, kā mēs saprotam, kas mēs esam.

Izrādē savijas Annas Brigaderes “Dievs. Daba. Darbs”, Valda (Voldemāra Zālīša) “Staburaga bērni” un lībiešu tautasdziesmas, valoda un folkloras motīvi. Taču izrādes stāstu ir ietekmējuši patiesi notikumi.

Izrāde norit ārtelpā uz nelīdzena zāliena. Izrāde ir pastaigu izrāde – skatītāji izrādi piedzīvo kustībā. Pēc izrādes apmeklētāji aicināti uzkavēties muzejā un apmeklēt arī citas ekspozīcijas.

Izrāde “Kur pazuda valsts?”

Piedāvā: Dailes teātris

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; klātienē norise

Kontaktinformācija: Monta Simtiņa, e-pasts: dailesteatris@dailesteatris.lv, tel. nr.: 67294444

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/izrade-kur-palika-valsts/>

Dokumentāls detektīvs, kas tapis, iedvesmojoties no slavenā mākslinieka Raimonda Staprāna lugām.

Latvijas okupācija un Latvijas valstsvīru šaubīgā rīcība 1940. gada jūnijā ir viena no mūsu vēstures tumšākajām lappusēm. Tās centrā valsts pašpasludinātais vadonis Kārlis Ulmanis. Viņa personība turpina izraisīt interesi, skepsi un apbrīnu. Bet kā bija patiesībā? Vai Latvija varēja saglabāt brīvību arī vistumšākajā vēstures brīdī, ja Ulmanis būtu rīkojies citādi?

Izrāde “Plēsoņas”

Piedāvā: Dirty Deal Teatro

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika no 25. septembra; klātienē norise

Kontaktinformācija: Ilva Lorence, e-pasts: skolas.soma@dirtydealteatro.lv, tel. nr.: 20119550

Mērķauditorija: 8.–12. klase

Plašāk: <https://dirtydealteatro.lv/lv/izrazu-saraksts/izrades/plesonas>

Izrāde “Plēsoņas”, kas balstīta dokumentālās liecībās un ķermeņa kustību pētniecībā, ielūkojas kvadroberu subkultūrā, kura interesējas par dzīvnieku fizisko eksistenci, cenšoties izkopt dzīvniekiem raksturīgo pārvietošanos uz četrām kā vieglatlētikas disciplīnu. Šī

identitāte kļūst arvien redzamāka jauniešu vidū, piedāvājot savdabīgu patvērumu no civilizācijas radītās realitātes.

Identitāti nosaka ne tikai sabiedrība un daba, bet arī mūsu pašu sajūtas – ja vien tajās ieklausāmies. Vai esam kādreiz aizdomājušies, ka arī “piederība cilvēku sugai” ir tikai viens no identitātes aspektiem, ko iespējams izjust dažādās pakāpēs?

Sabiedrība bieži vien raugās uz šo praksi ar aizdomām vai pat nosodījumu. Tomēr daudz svarīgāks ir jautājums – kāpēc arvien vairāk bērnu un jauniešu novēršas no piederības cilvēku sugai un pasaulei, ko tā radījusi?

VIZUĀLĀ MĀKSLA

Mākslas nodarbība “Gaismas noslēpumi mākslā”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs

Norises laiks: Saskaņā ar izstādes darba laiku līdz 30. novembrim; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Izglītības programmu kuratori, e-pasts: ekskursijas@lnmm.gov.lv, tel. nr.: 67324461

Mērķauditorija: 1.–9. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/makslas-nodarbiba-gaismas-noslepumi-maksla/>

Nodarbība aicina jauniešus iepazīt gaismu kā vienu no būtiskākajiem mākslas izteiksmes līdzekļiem un atklāt, kā tā ietekmē mākslinieku radošo darbu un skatītāja uztveri.

Izstādē [“Itālijas gaismas: no Fatori līdz Morandi”](#) skolēni uzzinās, kā gaisma mainās dažādos gadalaikos, diennakts stundās un laikapstākļos, un kā mākslinieki šīs pārmaiņas atveido savos darbos, radot noskaņu, emocionālu iedarbību un telpiskuma sajūtu. Aplūkojot ekspozīciju, skolēni īpašu uzmanību pievēršīs latviešu gleznotājiem, piemēram, Vilhelmam Purvītim, Janim Rozentālam, Niklāvam Strunkem un citiem, kuri devās uz Itāliju gaismas un radošās iedvesmas meklējumos. Viņu darbos redzams, kā dienviņu saules klātbūtne pārvērsta gleznās – no maigām gaismas vibrācijām līdz spilgtiem, atmosfēriskiem kontrastiem, radot spēcīgu emocionālo noskaņu un telpiskuma sajūtu.

Nodarbības otrajā daļā skolēni, strādājot grupās, praktiski pētīs gaismas toņus un noskaņu, darbojoties ar eļļas pastelkrāsiem. Noslēgumā dalībnieki prezentēs savu redzējumu, pastāstot, kādas emocijas raisa apgaismojums viņu darbos un raksturīgs Latvijai.

Muzejpedagoģiskā nodarbība “Sievietes tēls mākslā: forma, simboli, skatījums”

Piedāvā: Valkas novadpētniecības muzejs

Norises laiks: Saskaņā ar izstādes darba laiku līdz 25 oktobrim; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Anda Sīmane-Gudriniece, e-pasts: muzejs@valka.lv, tel. nr.: 26123980

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/muzejpedagogiskas-nodarbiba-sievietes-tels-maksla-forma-simboli-skatijums/>

Nodarbības mērķis ir iepazīt sievietes tēla atveidojumu vizuālajā mākslā dažādos laika periodos un stilistiskās pieejās, attīstīt vizuālās uztveres un mākslas interpretācijas prasmes. Skolēni iepazīstas ar izstādi “IEVA”, kurā apskatāmi Jāņa Strupuļa dāvinātie dažādu autoru darbi Valkas novadpētniecības muzejam.

Nodarbības gaitā notiek saruna par sievietes tēlu mākslā: kādi priekšstati veidojušies dažādos laikmetos; kailums mākslā – vai tas ir tabu, estētika vai simbolika?; ētikas jautājumi mākslā. Skolēni strādā pāros un, izmantojot mākslas jēdzienus (kompozīcija, krāsu lietojums, forma) jauniegūtās zināšanas, analizē portretu vai aktu. Skolēni aicināti pievērst uzmanību arī mākslas darba emocionālajam un kultūras saturam, skatījumam uz sievieti. Nodarbības radošajā daļā skolēni skicē vienu izstādē aplūkoto darbu, pēc izvēles, portretu vai aktu. Noslēgumā, veidojot izstādi izstādē, skolēni pārrunā, kā attēlots sievietes tēls: vai tas ir objektificējoši vai cildinoši, vai un kā mākslinieka dzimums ietekmē skatījumu, kā skatījums uz kailumu mainījies laika gaitā, vai mākslas darbi ir laikmeta liecība?

Izstāde “Jaunais mākslas templis. Rīgas pilsētas mākslas muzejs 1905–1919”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 9. novembrim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Izglītības programmu kuratori, e-pasts: ekskursijas@lnmm.gov.lv, tel. nr.: 67324461

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://lnmm.gov.lv/latvijas-nacionalais-makslas-muzejs/izstades/jaunais-makslas-templis-rigas-pilsetas-makslas-muzejs-19051919-559>

Izstāde vēsta par muzeja agrīno vēsturi. Tā veidota kā veltījums 120. gadadienai kopš muzeja galvenās ēkas atvēršanas apmeklētājiem un stāsta par muzeja darbību pirmā direktora Vilhelma Neimaņa vadības laikā.

Izstāde piedāvā iepazīt tuvāk speciāli Rīgas pilsētas mākslas muzeja vajadzībām celto ēku, tā pirmo direktoru un darbiniekus, vairākas muzeja telpās notikušās izstādes un krājumam iegūto Latvijas un Igaunijas izcelsmes mākslinieku darbu izlasi, kas tolaik pastāvēgajā ekspozīcijā bija skatāma vienkopus, bet mūsdienās glabājas sešās dažādās Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcijās. Izstādē iekļauti arī Vilhelma Neimaņa meti muzeja ēkai un tās interjeriem, vēsturiskas fotogrāfijas un dažādi citi materiāli no Latvijas Nacionālā mākslas muzeja Zinātnisko dokumentu centra un bibliotēkas krājuma.

Latviešu mūsdienu glezniecības izstāde “Lielā vasaras izstāde 2025”

Piedāvā: Galerija “MANS'S”

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 31. oktobrim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Uldis Čamans, e-pasts: manss@apollo.lv, tel. nr.: 29470597

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/latviesu-musdienu-glezniecibas-izstade-liela-vasaras-izstade-2025/>

Galerija “Mans’s” aicina uz 34. Lielo vasaras izstādi – gada nozīmīgāko notikumu Jēkabpils mākslas dzīvē. Tradīcija, kas ik gadu atklāj jaunus vārdus un mākslinieciskus pāsteigumus, šoreiz piedāvā gan jau pazīstamus autorus, gan debitantus.

Lielākajās zālēs izcelti Laimas Eglītes, Helēnas Heinrihsones, Kristapa Zariņa, Rītuma Ivanova un Anitas Melderis darbi. Tradicionāli pārstāvēta arī Maija Tabaka. Pārējās zālēs – Ivara Heinrihsone, Intas Celmiņas, Kārļa Siliņa, Neonillas Medvedevas, Krista Jansteviča, Ojāra Pētersona un Gustava Filipsona u.c. darbi. Šogad pirmoreiz skatāmi Edgara Vērpes, Anša Butnova, Pētera Līdakas un citu jaunrades darbi. No iepriekš zināmajiem māksliniekiem atgriežas Jūlija Ļahova, Alise Bulevica, Evija Freidenfelde un citi.

Vides mākslas izstāde “VIRZIENMAIŅAS”

Piedāvā: Rīgas Laikmetīgās mākslas telpa

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 26. novembrim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Mākslas telpas administrācija, e-pasts: makslastelpa@riga.lv, tel. nr.: 67026726

Mērķauditorija: 9.–12. klase

Plašāk: <https://makslastelpa.riga.lv/Aktualas-izstades/>

Izstādes nosaukums “Virzienmaiņas” piedāvā dialogu par jēdzienu “vides māksla” un tā interpretācijas iespējām. Vienlaikus “virzienmaiņas” raksturo pārmaiņas, kuras skārušas Voldemāra Šusta 1964. gadā dibināto Latvijas Mākslas akadēmijas Interjera un iekārtu nodaļu, kuras nosaukums šodien ir “Vides māksla”.

Mijiedarbojoties ar izstādē pieteiktajām idejām, vērotājs var iepazīt arī plašu izteiksmes līdzekļu klāstu. Akcentējot jaunrades procesa daudzpusību un izmantojot dažādas pētniecības metodes, tostarp pārnesot fizisko digitālajā vidē, iekļaujot virtuālās un papildinātās realitātes, datu pasaulē veidotas sistēmas, mākslinieki pieskaras plašam personiski un sociāli nozīmīgam tēmu lokam.

Izstādē piedalās LMA Vides mākslas specialitātes pasniedzēji un studenti: Kristaps Aizstrauts, Jānis Auniņš, Evelīna Bindere, Oto Bulats, Gints Gabrāns, Kaspars Gobiņš, Paula Ikase, Laima Kalniņa, Ļena Kiseļčuka, Raimonds Krastiņš, Katrīna Lipšāne, Alvis Misjūns, Hugo Pētersons, Anna Saprikina, Alise Sedleniece, Linda Vilka, Martins Vizbulis, Dana Vetrova, Everita Vītola, Konstantīns Višņevskis, Ērika Zābele.

Izstāde “Džemma”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 9. novembrim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Izglītības programmu kuratori, e-pasts: ekskursijas@lnmm.gov.lv, tel. nr.: 67324461

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://lnmm.gov.lv/latvijas-nacionalais-makslas-muzejs/izstades/dzemma-555>

Izstāde “Džemma” ir veltīta ievērojamās latviešu gleznotājas Džemmas Skulmes 100. jubilejai.

Tās mērķis ir ne tikai caur viena autora radošo devumu apzināt mākslas un sabiedrības situāciju padomju varas okupētajā Latvijā, bet galvenokārt uzsvērt mākslinieka personības individuālo gribu caur ideoloģisko nosacījumu režģiem runāt par sev un tautai būtisko. Džemmas Skulmes (1925–2019) māksla ir liecība tam, kā cenzūras apstākļos ar savu ekspresīvo glezniecības valodu viņa aizvien vairāk atbrīvojusies no varas uzspiestās sociālistiskā reālistiskās izteiksmes, tai skaitā ideoloģiskā patosa. Mākslinieces personībai un sabiedriskajai stājai nenoliedzami ir bijusi liela ietekme Latvijā gan padomju okupācijas gados, gan atjaunotās valstiskās neatkarības laikā.

Māksliniece savā glezniecībā un arī personiskajā pārliecībā par kultūras lomu jau plašākā kontekstā vienmēr ir vadījusies pēc cilvēcisko pamatvērtību mēra – garīgās vertikāles, kam sakņojumu radusi tautas kultūras mantojumā.

KINO

Kinomākslinieku darbu izstāde “KinoMāksla. Milbrets+Matīss”

Piedāvā: Filmu parks “Cinevilla”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Mareks Dambis, e-pasts: mdambis@inbox.lv, tel. nr.: 28606677

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://www.nkc.gov.lv/lv/jaunums/kinomakslinieku-milbreta-un-matisa-darbu-izstade-kinopilseta-cinevilla>

Izstādes uzmanības centrā ir divi Latvijas kultūras vēsturē nozīmīgi kinoprofesionāļi – Mārtiņš Milbrets (1965–2019) un Neils Matīss (1969–2014) pirmie Latvijā pārstēdzoši parādīja kinomākslinieka darba iespējamo vērienu un jaudu, radot filmēšanai nepieciešamo vēsturisko vidi liela mēroga uzbūvēs, kur apvienoja radošumu idejās, izpēti arhīvu materiālos un meistarību projektu praktiskajā realizācijā. Viņu veidotā laikmeta vide ir viens no faktoriem, kāpēc tādu popularitāti izpelnījušās vēsturiskās un nacionāli patriotiskās filmas “Baiga vasara” (2000), “Rīgas sargi” (2007), “Rūdolfas mantojums” (2010), “Sapņu komanda 1935” (2012) un citas; viņu abu vadītā komanda pirms divdesmit gadiem tukšās Slampes pļavās uzbūvēja Vecrīgu, Daugavmalu, Torņakalna baznīcu un Pārdaugavas namus, vēlāk arī saimnieka Rūdolfas lauku sētu. Šajos objektos dažādu filmu uzņemšana notiek joprojām.

Ekspozīcijā atvērts un padarīts publiski pieejams kinomākslinieku Mārtiņa Milbreta un Neila Matīsa darbu arhīvs – fotogrāfijas, dekorāciju skices, tehniskie zīmējumi utt. Izstāde aktualizē sapratni par kinomākslinieka darbu kā vienu no svarīgākajām profesijām filmas tapšanas gaitā; apliecina drosmīgu ideju realizācijas iespējamību un iepazīstina kinoskatītājus ar kinoveidošanas procesu.

Izstāde “Uzburt pasaules. Latvijas filmu mākslinieki”

Piedāvā: Latvijas Kino muzejs

Norises laiks: Saskaņā ar izstādes darba laiku; klātienes norise

Kontaktinformācija: Kino muzejs, e-pasts: kinomuzejs@kinomuzejs.lv, tel. nr.: 29119544

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://www.kinomuzejs.lv/lv/notikumi/izstade-par-latvijas-filmu-maksliniekiem/>

Latvijas Kino muzejs savu nosaukuma maiņu (pirms tam Rīgas Kino muzejs) un pārvākšanos uz jaunām telpām (Miera iela 58a, Rīga) svin ar jaunu izstādi “Uzburt pasaules. Latvijas filmu mākslinieki”.

21. gadsimtā Latvijā ieviesies termins “mākslas departaments” – ar to tiek apzīmēti profesionāļi, kuru uzdevums ir veidot atbilstošu vidi konkrētas filmas mākslinieciskajai iecerei. Izstāde iepazīstinās ar bieži vien mazāk zināmiem, taču ļoti nozīmīgiem profesionāļiem – Latvijas filmu māksliniekiem – dekorāciju, kostīmu, grima, specefektu meistariem – un viņu ieguldījumu Latvijas kino industrijā.

Izstāde aptver mākslinieku darbu Latvijas kino vairāk kā 100 gadu garumā – no pirmās Latvijas Republikā uzņemtās spēlfilmas “Es karā aiziedams” (1920) līdz 21. gadsimta 20. gadu Latvijas kinomākslas darbiem. Izstādē redzamas unikālas kinovēstures liecības – dekorāciju, kostīmu, grima skices un to īstenojums filmās, specefektu veidošanas tehnoloģijas dažādos laika periodos, kanonisku Latvijas filmu vides kopijas u.c.

Dokumentālā filma “Haralds Sīmanis. Dziesminieks un jumikis”

Piedāvā: Fonds Sibīrijas Bērni

Norises laiks: Latvijas kinoteātros un pēc pieprasījuma skolās pie filmu izplatītājiem; gan klātienes, gan digitāla norise

Kontaktinformācija: Aicinām sazināties ar katru piedāvātāju individuāli

Mērķauditorija: 9.–12. klase (12+)

Plašāk: <https://sibirijasberni.lv/jaunumi/haralds-simanis-dziesminieks-un-jumikis/>

Haralds Sīmanis bija unikāla un neatkārtojama balss Latvijas kultūrtelpā. Viņš bija pašizteiksmes mākslinieks, kurš ar savu dziedājumu un mūziku pārkāpa laika, politikas un žanru robežām. Mūzikis, kura radītajās dziesmās apvienojās protests, garīgums un dvēseles atklātība.

Režisores Dzintras Gekas filma ir dzīvības un aiziešanas poēzija. Stāsts par cilvēku, kurš neieklāvēs sistēmās, bet iemiesoja brīvību mūzikā, dzīvē un klusumā. Filmā tiek dokumentēti viņa pēdējie dzīves gadi: jubilejas koncerts, draudzība ar skaņu režisoru Māri Āboliņu, dārza paradīze pie sociālā dzīvokļa Āronā un pēdējais publiskais uznāciens Ziemeļblāzmas parkā. Tas viss ar smeldzīgu apziņu, ka dzīve tuvojas noslēgumam.

KULTŪRAS MANTOJUMS

Izstāde “Bērna prātā”

Piedāvā: Latvijas Kara muzejs

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku; klātienes norise

Kontaktinformācija: Daniela Rihtere, e-pasts: daniela.rihtere@karamuzejs.lv, tel. nr.: 22172898

Mērķauditorija: 9.–12. klase

Plašāk: <https://www.karamuzejs.lv/lkm/izstade-berna-prata>

Izstāde izgaismo karadarbības ietekmi uz vienu no visneaizsargātākajām civiliedzīvotāju grupām – bērniem, kas joprojām saglabājas kā visneproporcionālāk militāros konfliktos skartā sabiedrības daļa. Izstāde “Bērna prātā” atgādina, ka karš nav tikai politisks vai vēsturisks fenomens, bet arī dziļi personisks un emocionāls pārdzīvojums, īpaši bērniem. Tā piedāvā iespēju reflektēt par pagātņi, izvērtēt mūsdienu konfliktus un uzdot jautājumus par sabiedrības atbildību bērnu aizsardzībā – vēsturiskā un mūsdienu dimensijā.

Tās mērķis ir atklāt kara postošo realitāti caur bērna uztveres prizmu, parādot, kā bruņoti konflikti un ar tiem saistīta vardarbība ietekmē bērnu emocionālo un psiholoģisko pasauli, kā arī viņu centienus sadzīvot, izprast un interpretēt notiekošo. Šī daudzšķautņainā pieeja kontekstualizēta 20. – 21. gadsimta Latvijas un Eiropas vēstures procesos, atklājot sešu bērnu individuālos pieredzi un sniedzot balsi viņu stāstiem.

Izstādes telpiskie, vizuālie, audiālie un interaktīvie elementi veido simbolisku rotaļu pasauli, kas kontrastē ar kara nežēlību, ļaujot apmeklētājam ne tikai piedzīvot bērna emocijas, bet arī dziļāk izprast kara radītās sekas. Tas tiek darīts, akcentējot bērna uztveres īpatnības, piemēram, spēli kā galveno pasaules uztveres un izziņas mehānismu.

Izstādes saturs ietver sensitīvas tēmas un var būt emocionāli trauksmaisns.

Izstāde “Ugunsdzēsēju kara stāsti”

Piedāvā: Latvijas Ugunsdzēsības Muzejs

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 31. decembrim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Muzeja informācija, e-pasts: muzejs@vugd.gov.lv, tel. nr.: 67331334

Mērķauditorija: 9.–12. klase

Plašāk: <https://www.muzejs.vugd.gov.lv/lv/tematiska-izstade-ugunsdzeseju-kara-stasti-0>

Izstāde vēsta par ugunsdzēsēju iesaistīšanos Krievijas – Japānas karā (1904–1905), Pirmajā Pasaules karā (1914–1918), Latvijas Neatkarības karā (1918–1920) un Otrajā Pasaules karā (1939–1945). Neraugoties uz kara nodarītajiem postījumiem, naidīgu un noziedzīgu režīmu pastāvēšanu, ugunsdzēsēji nenogurstoši veica savu galveno uzdevumu – palīdzēja nelaimē un briesmās nonākušajiem līdzcīlvēkiem.

Aleksandra Čaka muzeja 25. dzimšanas dienai veltītā izstāde “Radišana. Personības. Atklājumi”

Piedāvā: Aleksandra Čaka muzejs

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 15. septembrim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Solvita Elerta, e-pasts: solvita.elerta@riga.lv, tel. nr.: 67105942

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://cakamuzejs.riga.lv/lv/jaunumi/tematiska-izstade-veltita-aleksandra-caka-muzeja-25-dzimsanas-dienai-%e2%80%9dcradisana-personibas-atklajumi%e2%80%9d/>

Aleksandra Čaka muzejs tika dibināts ar Rīgas domes lēmumu izcilā pilsētas dzejnieka A. Čaka pēdējā dzīves vietā, kur viņš dzīvoja no 1937. gada līdz pat savai nāvei 1950. gadā.

Katrai mājai, dzīvoklim ir sava vēsture. Latviešu dzejnieka Aleksandra Čaka dzīvoklim Rīgā, Lāčplēša ielā 48–8 ir savs stāsts. Tas atrodas īres namā ar veikaliem, kas celts 1913. gadā kā baņķiera Johana Romana, vēlāk viņa mantinieku īpašums.

Piecdesmit gadu garumā unikālā kārtā saglabātas dzejnieka mēbeles, bibliotēka, vērtīgi mākslas darbi, sadzīves priekšmeti, fotoattēli, rokraksti, apģērbi un tekstilijas. Dzīvoklī saglabājusies dzejnieka darbus un pasaules skatījumu caurstrāvojošā īpašā aura. Tā ir vieta, kur ikvienam dota iespēja iejusties autentiskā vidē, kuru sadzīviski un garīgi veidojis un apdzīvojis pasaules mēroga rakstnieks – pilsētas un sieviešu apdziedātājs, latviešu modernās dzejas pamatlicējs – Aleksandrs Čaks.

* * *

Atgādnēs praktiskai lietošanai:

- Visplašākā informācija par programmā rekomendētajām kultūras norisēm atrodama [programmas mājaslapas katalogā](#).
- Mājaslapas katalogā var nebūt norādītas:
 - o visas valsts kultūras iestāžu (tas ir, valsts kapitālsabiedrību teātru, koncertiestāžu, muzeju u. c.) piedāvātās norises, taču tās ir iekļautas programmas saturā un atrodamas konkrēto institūciju mājaslapās.
 - o īslaicīgi notiekošās kultūras norises (izstādes, vienu vai dažas reizes notiekoši koncerti utt.), kuru apmeklēšana jāsaskaņo, sazinoties ar programmas komandu.
- Pedagogi lemj par katras konkrētās norises atbilstību noteiktai vecumgrupai un sasaisti ar mācību un audzināšanas darbu.
- Aktuālāko norišu izlases atrodamas ikmēneša jaunumu lapās, kas arī pieejamas [mājaslapā](#).
- Mājaslapas [aktualitāšu sadaļā](#) atrodama informācija par aktuālajām kultūras norisēm un skolēnu atsauksmes.
- Pašas jaunākās ziņas, foto un videomateriāli atrodami programmas “Latvijas skolas soma” sociālo mediju kontos “Facebook” <https://www.facebook.com/latvijasskolassoma>, “Instagram” <https://www.instagram.com/latvijasskolassoma/> un “X” https://x.com/LV_skolas_soma, kā arī programmas YouTube kanālā

<https://www.youtube.com/@latvijasskolassoma>. Sociālajos medijos aicinām pievienot savu vērtējumu komentāru sadaļās vai dalīties ar kādu no ierakstiem un savu pieredzi.

Par norisēm, kas nav atrodamas nevienā no šiem apkopojumiem, jāpārliedzinās, vai tās atbilst programmas mērķim, sazinoties ar programmas “Latvijas skolas soma” komandu, rakstot uz e-pastu: pasts@latvijasskolassoma.lv.

Programmas tīmekļvietnes sadaļā “Resursi” pieejami dažādi metodiskie ieteikumi un resursi, kas var palīdzēt izvēlēties īsto norisi un veiksmīgi saistīt to ar mācību un audzināšanas darbu: <https://latvijasskolassoma.lv/resursi>.

Programmas YouTube kanālā <https://www.youtube.com/@latvijasskolassoma> ievietoti arī iepriekšējo gadu semināros, konferencēs un forumos sniegtie pedagogu un kultūras nozares ekspertu pieredzes stāsti un lekcijas, t.sk., programmas atklāšanas koncerta ieraksts, kā arī citi audiovizuālie resursi un metodiskie materiāli.

www.latvijasskolassoma.lv #LatvijasSkolasSoma
